

דבר העורכת

לקוראים שלום!

הפעם הכנו לכם גיליון טעים במיוחד, בתום החגים וסעודות החג. בתאבון!

קינחים אוסטרליים

אז מה בגיליון? אירנה בוצ'בר-ציגלמן כותבת על גלידה. זוהר נוי כותב על מטעמים בבית הקולנוע. בפינה תנ"ך ואמנות משה ביאלי מציג נביאים מהתנ"ך. ולבסוף, בכל גיליון, חידון בולאי נושא פרסים.

שלכם, שביט

המאכל האהוב של הקיץ

אירנה בוצ'בר-ציגלמן

גלידה היא אחד המאכלים המזוהים ביותר עם עונת הקיץ שהסתיימה זה עתה. עדויות על אכילת קינוחים קרים ניתן למצוא עוד בתקופתו של המלך שלמה במאה העשירית לפנה"ס. קרח ושלג היו מצרכים יקרים מאוד בשל הקושי בהשגתם ובאחסונם ולפיכך נרכשו בדרך כלל בידי בני המעמד הגבוה. למשל, הקיסר היפני נינטוקו במאה ה-4 לספירה היה מחלק לאורחיו המכובדים שביבי קרח בחג שנקרא "מתנת הקרח המלכותית".

ספרים ומאמרים רבים נכתבו על ההיסטוריה של הגלידה ופורסמו גם ספרי מתכונים. מעניין לראות איך מאכל גרם להתפתחות של מוצרים שונים. במאה ה-19, יצרני הגלידה פיתחו מקררים כדי שיוכלו לשמרה; בארה"ב, המציאו גביע גלידה מוואפל כדי שיוכלו להינות מקינוח בצורה הגיינית יותר (עד 1920, הגלידה הוגשה בגבעי זכוכית שנשטפו רק במים ללא סבון); משוררים הקדישו שירים למאכל שהפך לאחד האהובים על ידי ילדים ומבוגרים.

בשפות רבות ניתן למצוא למעדן הקייצי שמות שונים שרובם מתייחסים לקרח או לקור. את המילה "גלידה" בעברית למשל, הגה אליעזר בן-יהודה שיצר במשקל "לביבה" על-פי השורש ג-ל-ד, מהמילה "גליד". על-כן, ההגייה התקנית של המילה היא בהטעמה מלרעית ולא בהטעמה המלעילית הנפוצה. המילה העברית העתיקה "גליד" מתייחסת לנוזל שנקרש - "גליד קרח". בן יהודה הכיר את המסורת וידע כי בספר שמות, פרק ט"ז, מסופר על המן שאכלו בני ישראל במדבר. בפסוק י"ד מתואר המן: *"והנה על פני המדבר, דק מחספס, דק ככפור על הארץ"*. תרגום אונקלוס מתרגם את המילים *"והא על אפי מדברא דעדק מקלף, דעדק דגיר - כגלידא על ארעא"*.

אחת השיטות להקפיא מים שיתאימו להכנת קינוחים קרים הייתה על-ידי הוספת מלח. השילוב הזה מנמיך את נקודת ההקפאה וגורם לו לימוס, החום מתאדה מהגלידה והיא קופאת. בשיטה זו נוהגים כמה מהטבחים אפילו היום שברצונם להכין גלידה. באיטליה של המאה ה-16 אפשרות הקפאה זו שימשה לקירור יין ובמאה ה-17, שיטה זו אפשרה להקפיא פירות ששימשו לתצוגה כי זה הוסיף להם ברק.

לא כולם חשבו שקרח או שלג הם חיובים לאדם. הפילוסוף היווני היפוקרטס כתב: *"דברים קרים, כמו שלג וקרח, הם עוינים לחזה, גורמים לשיעולים ולנזלת"*. במאה ה-6, הפיסיקאי אנטימוס טען שצריכת משקאות קרים יכולה לגרום לבעיות בקיבה, לעיוורון, לשיגעון ואפילו למוות. ב-1775 יצא ספר מאת פיליפו בלדיני (Filippo Baldini) ובו הוא כתב שאכילת גלידה רבה באמת יכולה להיות בעייתית אבל אם אוכלים קצת ולאט, אין בכך כל נזק. לטענתו, השילוב של סוכר, מלח וקור הם חיוניים

מוכר גלידה על בול מאורוגוואי

לגוף האדם והתבלינים בהם השתמשו לייצור הגלידה, כמו לימון, למשל, הועילו בריפוי מחלות או חולשה של בעיות בבטן.

במזרח התיכון השימוש בקרח ובשלג היה נפוץ להכנת מאכלים ומשקאות שונים וכאשר אירופאים החלו לצאת למסעות למזרח-התיכון, הם טעמו משקה שנקרא "שרבט" או "סרבט" – משקה המורכב ממים, סוכר, מי ורדים, ומיץ לימון שהיווה בסיס לגלידה כפי שאנו מכירים כיום.

האירופאים הביאו את המאכלים האלה לאירופה והחלו לשלב בהם קצפת ושמנת. במאה ה-17, החלו להוציא ספרים עם הוראות מדויקות איך להכין תערובת גלידה בשילוב שמנת ואיך להקפאה. [אנטוניו לטיני](#) (Antonio Latini) היה בין הראשונים לכתוב בפירוט איך להכין ולהגיש מאכלים עם קרח. הספרים שלו יצאו לאור בשנת 1692 וב-1694. הספר הראשון שהוקדש כולו לגלידה נכתב על-ידי מסייה אמי (Emy) ופורסם בצרפת ב-1768.

כפי שניתן לראות בבולים המוצגים בהמשך, הטעם האהוב בגלידה הוא וניל שהובא ממקסיקו לאירופה במאה ה-16 והפך לפופולארי רק באמצע המאה ה-19. בקינוחי קרח שונים וגם בגלידה נעשה שימוש רב בתבלינים שהובאו מארצות שונות עם התרחבות האימפריות האירופאיות כמו זעפרן, אניס, גרידת לימון ותפוז. כמו כן, נעשה שימוש גם בשוקולד, קפה ואגוזים.

ב-1769, [אליזבת' ראפלד](#) (Elizabeth Raffald) שהייתה סוכנת בית במשפחה ממעמד הגבוה באנגליה, פרסמה בספרה מתכון להכנת גלידה. ב-15 במאי 2007, בבריטניה הוציאו סדרת בולים "על חוף הים" כאשר הבול הראשון בסדרה מוקדש לגלידה בגביע שדומה למה שנקרא בישראל "גלידה אמריקנית". בארה"ב במאה ה-18, אכילת גלידה נחשבה למשהו יוצא דופן עד כדי כך שאנשים לעתים קרובות תעדו ביומנים ובמכתבים אירוע מסוג זה. האירוע הראשון תועד ב-1744 על ידי אורחת בביתו של מושל מדינת מרילנד. במאה ה-19, גלידה הפכה למאכל יותר נגיש.

ב-1998, הדפיס הדואר האמריקני סדרת בולים שנקראת "חגיגת המאה". כל גיליון הוקדש לעשור אחר והכיל 15 בולים. בגיליון הראשון לכבוד העשור הראשון של המאה ה-20 היה בול של יריד סנט לואיס במיזורי, שהתקיים ב-1904 וברקע גלגל הענק פריס וזוג ילדים אוכלים גלידה בגביע שהיה נפוץ מאוד באזור זה.

לא ידוע מתי שווקה הגלידה הראשונה בניו זילנד אבל התיעוד הראשון על ייצור גלידה היה בשנת 1903, על [סאלי מחומט](#) שהחל להכין גלידה שכונתה "גלידת צ'ארלי". הוא מכר את תוצרתו ליד הבנק בכיכר הקתדרלה לעוברים ושבים בעגלת גלידה בצבע לבן ואדום עם עיטורים מזהב. הגלידה נמכרה בכיכר עד 1942. ב-12 באפריל 1923, פורסמה כתבה על מפעל הגלידה של סאלי וצוין שהגלידה מיוצרת ללא שום כימיקלים ויש מגוון של כ-60 טעמים. במשך השנים, החלו להקים עוד מפעלים של גלידה. ב-1935, חברת Tip Top Ice Cream הייתה הראשונה להקים בר חלב ומכרה גלידה ומילקשייק בשילוב כל משקה שהיה בבר. ב-1997, נוצרה [תחרות שנתי בין מייצרי גלידה](#). סידרת בולים מניו זילנד שיצא ב-27 באפריל 1994 מציגה את הדברים המזוהים ביותר עם המדינה ואחד מהם הוא גלידה. כדי לייצרה, צריך קרח, חלב וסוכר. עד 1840, החלב והסוכר היה זמין אך הייתה בעיה לייבא ולאחסן קרח מהרים או מאגמים קפואים. ב-1840 התחילו למכור קרח שהגיע מארה"ב.

סדרת בולים קיצית זו, יצאה בשוודיה ב-12 במאי 2011. הטעם השולט בבולים אלה הוא הוניל. הגלידה משווקת במדינה סקנדינבית זו החל מ-1920.

ב-11 במרץ 2006, באיטליה יצא בול לכבוד גלידה תוצרת בית. ג'לאטו (בלטינית: קפוא) היא המילה האיטלקית לגלידה. הרעיון של אכילת קרח עם טעם הובא לרומא בזמן האימפריה הרומית. ב-1686, דיג

מסיציליה המציא את מכונת הגלידה הראשונה.

ב-2 באוקטובר 2009, בפורטוגל יצא בול עם ציור של גלידת וניל כחלק מסדרה של בולי מגע לכבוד הולדתו של לואי ברייל, שהמציא שיטה כדי לאפשר לעוורים לקרוא ולכתוב. הוא הושפע משיטת הצפנה של סרן [צ'ארלס ברבייר](#) שהומצאה ב-1819.

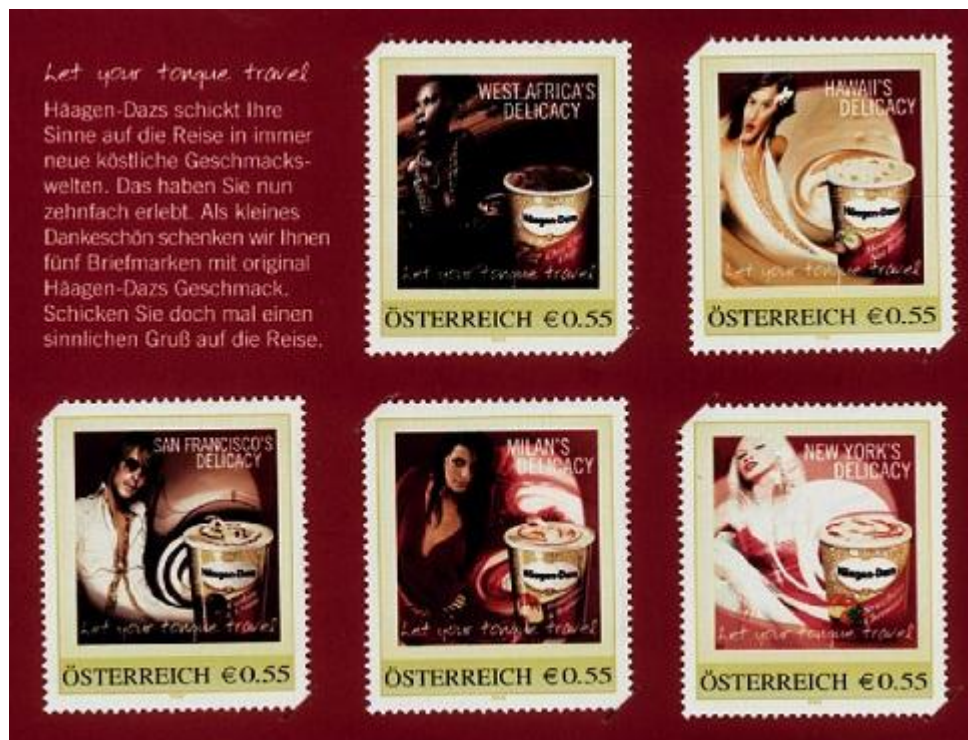

סידרת הבולים "קינוחים מקומיים" יצאה בסינגפור ב-2009. הקינוח הראשון הוא "קרח קקנג" שנפוץ במיוחד במלאזיה אבל גם בסינגפור. מכינים אותו מקרח עם שעועית אדומה. לקינוח זה מוסיפים גם תירס מתוק או סירופ שוקולד, שנחשב לחידוש בקינוח זה, ומתקבל ברד.

ב-4 באוגוסט 2011, חברת הגלידה Häagen-Dazs האמריקנית בשיתוף דואר אוסטריה יצרה סדרת בולי טעימה. שם הסדרה: "תן ללשון שלך לטייל" ובה חמישה בולים:

1. "דליקטס מערב אפריקה" – גלידה בטעם עוגיות שוקו-צ'פס.
2. "דליקטס הוואי" – גלידה בטעם אגוזי מקדמיה.
3. "דליקטס סן-פרנסיסקו" – גלידה בטעם קרם עוגיות.
4. "דליקטס מילאנו" – גלידה פאנה קוטה ופטל.
5. "דליקטס ניו-יורק" – גלידה בטעם עוגת גבינה עם תות.

בצרפת ב-5 במאי 2014, יצאה סדרת בולים עם חיות מצוירות שצייר המאייר הצרפתי הידוע הנרי גלרון ומציגות פעילות קיץ שונות. בבול זה נראה כלב הנמצא בחוף הים ואוכל גלידה על מקל. בול זה הוא חלק מסדרת בולי קיץ. גלרון אייר יותר מ-100 ספרים ומאייר גם שירים. הוא מעדיף לצייר בצבעי אקריליק או בדיו צבעוני. בציוריו, יש שילוב של כמה טכניקות ציור.

לתגובות ניתן לפנות לאירנה בוצ'בר ב- irina.bochevar@mail.huji.ac.il

בולים סרטים ומטעמים

זהר נוי

מטעמים בסרטים היו מאז ומתמיד מוקד משיכה לקהל הצופים. סצנות בלתי נשכחות רבות כוללות ארוחות מזילות ריר או קטעים שופעי הומור העוסקים בתרבות האכילה. מי לא זוכר את צ'רלי צ'פלין האוכל נעל ישנה כסעודת עניים בסרט "הבהלה לזהב" או את מכונת ההאכלה בה הוא נתקל ב"זמנים מודרניים".

אבל הפעם נעסוק בצופי הקולנוע ולא באירועים המתרחשים על גבי המסך הגדול. לא ממש משנה על מה הסרט, סיפור המסגרת תמיד מורכב מאותם חלקים: התור לקופה, בחירת המקומות, הכניסה לאולם, ההמתנה, הפרסומות, והסרט. אה, כן, והאוכל. מהו קולנוע ללא מזנון, ומהי חווית הקולנוע ללא אוכל? אכילה בבית קולנוע היא חלק בלתי נפרד מחוויית הצפייה בסרט.

צ'רלי צ'פלין אוכל נעל.

בשעתו היה המזנון כמו הקולנוע עצמו - אפור וחדגוני. באולם היו כיסאות עץ מתקפלים, שעוררו קול חבטה בקימה ובישיבה. אם היינו מניחים אצבע על המסעד היא הייתה עלולה להימחץ, ומבט באחורי הכסא היה חושף שיירי מסטיקים לעוסים המודבקים שם. במזנון היו מוכרים וופלים, מיצים ושלגונים במחירים מופקעים. היום שודרגו כל חלקי החוויה הקולנועית, וגם המזנונים מתוחכמים יותר.

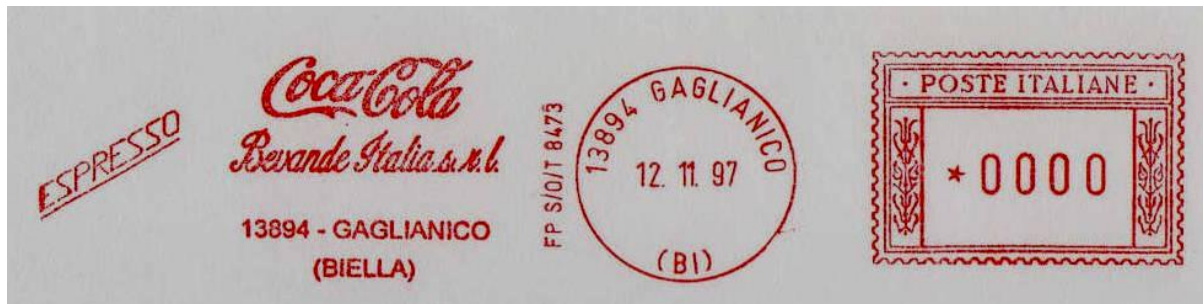
ארוחה או שתיה חמה לפני הסרט.

עגלה למכירת פופקורן.
צמד בולים עם טעות נקבוב.

אבל דבר אחד לא השתנה: הפופקורן הוא השולט בכיפה. מיכל הפופקורן תמיד גדוש עד קצהו וגבעה תלולה בולטת ממנו. משימתו של הצופה היא להגיע למקום מושבו בשלום, ולא פעם נראה שובל של פתיתי פופקורן לכל אורך הדרך מן המזנון ועד למושב באולם. הפופקורן מגיע אלינו מאמריקה, ושמו הוא קיצור של המילים תירס מוקפץ (popped corn). בארצות הברית הוא נמכר בעגלות ניידות, ובשנת

1912 הוא מצא את דרכו לאולם הקולנוע. אכילת פופקורן ממש "דורשת" תוספת כלשהיא, כגון חמאה או מלח. ריבוי המלח על מגדלי הפופקורן אמנם נועד להקנות לו טעם, אך הוא גורם לצימאון עז. את הצימאון ניתן להרוות באמצעות משקאות קלים, שגם הם נמכרים – הפלא ופלא! - במזנון.

קוקה קולה – להרוות הצימאון מהפופקורן המלוחים.

גם לאחר סיום הסרט נמשכת החוויה הקולינרית. פעם היינו מוצאים ליד האולם דוכנים לממכר נקניקיות או גלידה. היום נהגות מסעדות להזמין את הצופים להגיע אליהם באמצעות פרסומת בצידו האחורי של כרטיס הקולנוע, תוך ניצול הנחה הניתנת לבאי הקולנוע. זהו שילוב כדאי לבית הקולנוע, למסעדה וגם לצופה עצמו, שהרי אחרי הסרט מתחשק לנו אוכל של ממש. אין כמו ללכת לסרט מצוייר המספר על החיים בלול ומטפח את האהבה לבעלי הכנף ("מרד התרנגולים") ומייד לאחר תום ההקרנה - בעקבות הפרסומת על הכרטיס – ללכת לאכול עוף (במקדונלד'ס למשל).

מוכר הנקניקיות ליד קולנוע מוגרבי – דפית מתוך קונטרס יוקרה לציון 100 שנה לתל אביב.

לתגובות ניתן לפנות לזוהר נוי בכתובת znoy@zahav.net.il

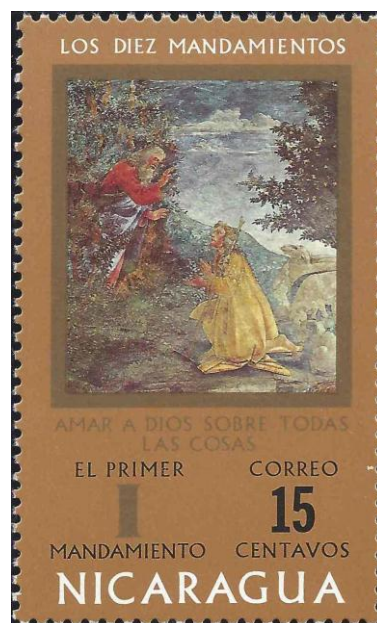
נביאים בתנ"ך משה ביאלי

התלמוד מונה 55 נביאים, שנבואותיהם תועדו בתנ"ך. רובם המכריע - 48 - היו גברים, ובצידם פעלו עוד שבע נביאות. ספרי הנביאים מחולקים לרוב לשתי חטיבות: ספרי נביאים ראשונים כוללים את יהושע ושופטים, שמואל (א' ו-ב') וספר מלכים (א' ו-ב'), ואילו הנביאים האחרונים כוללים את ספרי ישעיהו, ירמיהו, יחזקאל וספר תרי עשר, המוקדש ל-12 נביאים שונים.

לפי **הרמב"ם** לנביא צריכות להיות מספר תכונות: עליו להיות חכם, בעל דעה צלולה וברורה, בעל אופי ללא רבב ולהיות בשליטה מלאה על יצריו ותשוקותיו. כמו כן עליו להיות בעל מזג רגוע, לדחות חומרנות ואת מותרות החיים, ולהקדיש את עצמו לחלוטין לעבודת האל. הנביא הוא שליח אלוהים לעם ישראל, והוא מבצע את המשימות המוטלות עליו על ידי ה'. הוא נדרש להדריך את העם בדרך הרצויה, להחזיר אותו בתשובה ולהתנבא על העתיד. האמונה כי בורא עולם העביר מסרים לעם דרך הנביאים היא מעיקרי היהדות.

אלוקים היה מתגלה לנביאים בחלום הלילה או בחזון שהופיע לפניהם בהקיץ במהלך היום, אולם רק **משה** ראה את ה' בראייה נבואית ישירה, ולכן הוא נחשב לגדול הנביאים, כפי שנאמר בספר דברים (פרק ל"ד פסוק י'): **"וְלֹא-קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל, כְּמֹשֶׁה, אֲשֶׁר יָדְעוּ יְהוָה, פָּנִים אֶל-פָּנִים."**

אינני מתכוון לעסוק במסגרת מאמר זה בפרושים השונים של הנבואות, אלא להציג על קצה המזלג את הנביאים הגדולים, כפי שהונצחו בעולם הבולאות.

יהושע מנהיג את העם

משה מול הסנה הבורע. הציור משמאל הוא של בוטיצ'לי.

הנביא משה

ראשיתה של הנבואה היא בהתגלות אלוקים למשה מתוך הסנה הבוהק: "וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה, וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה--וַיֹּאמֶר ה'נִי" (שמות, פרק ג' פסוק ד'). בהמשך אותו פרק (פסוק י"ד) מוסברת למשה המשימה המוטלת עליו: "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-מֹשֶׁה, אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה; וַיֹּאמֶר, כֹּה תֹאמַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל, אֶהְיֶה, שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם".

הנביא יהושע

למעשה, יהושע בן נון מונה במקביל לשני תפקידים – צבאי ורוחני, ובשניהם הוא הצליח. המינוי הצבאי נעשה ביוזמתו של משה רבנו, ואילו המינוי הרוחני נעשה לפי צו ה'. יהושע זכה למעמדו כיוון ששימש את משה ולא מש מהאוהל, ומשום כך הוא נודע בכינוי "משרת משה".

בדברים (פרק ל"ד פסוק ט') מתואר מינויו של יהושע כך: "וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן-נוּן, מֶלֶךְ רוּחַ חֻקָּמָה--כִּי-סָמַךְ מֹשֶׁה אֶת-יָדָיו, עָלָיו; וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲשׂוּ, כְּאֲשֶׁר צֻוָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה". הרמב"ם אומר: "נביא שהעיד לו נביא אחר שהוא נביא, הרי הוא בחזקת נביא ואין זה השני צריך חקירה, שהרי משה רבנו העיד ליהושע והאמינו בו כל ישראל קודם שיעשה אות".

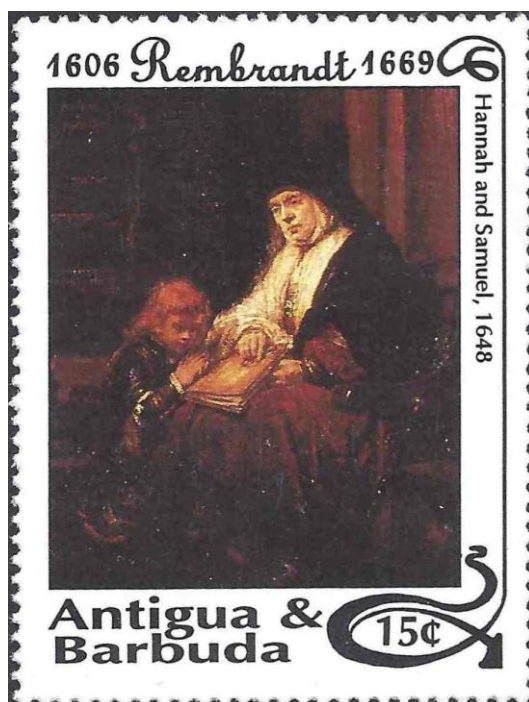

חותמת "שמש בגבעון דום" מדגימה את פועלו הצבאי של יהושע

שמואל הנביא – אחרון השופטים

שמואל, בנם של **חנה** ו**אלקנה**, הוקדש לאלוהים עוד לפני לידתו. חנה אימו הביאה אותו אל בית ה' בשילה, והוא נמסר לרשותו ולהשגחתו של **עלי** הכהן. שמואל גדל והתחנך באווירת הקדושה של המשכן. גם התגלות ה' לשמואל והקדשתו לנביא התרחשו במשכן בשילה.

מנהיגותו של שמואל מתאפיינת בעיקר כמנהיגות רוחנית. כאשר הזדקן שמואל רצה העם במלך כשאר העמים. שמואל התנגד, וטען כי אין זה ראוי שעם ישראל יהיה כפוף למלך אלא רק לאלוקים. אך העם עמד על שלו ורצה להיות ככל העמים. שמואל נכנע, והמליך את **שאול**, ואחר כך את **דוד**, על ישראל.

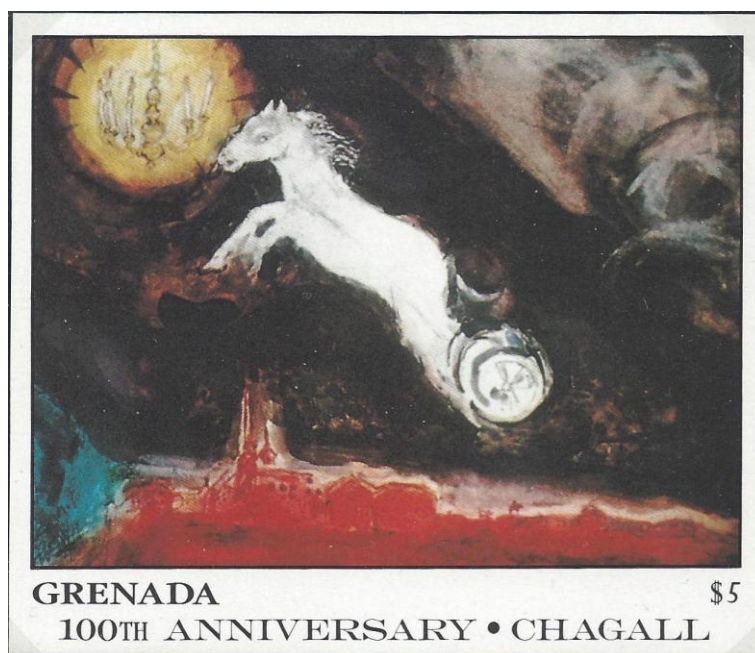
שמואל וחנה – ציור של רמברנדט

שמואל מושך את דוד למלך – ציור של רפאל

אליהו הנביא

אליהו הנביא מכונה במסורת היהודית גם אליהו התשבי ואליהו הגלעדי, וזאת משום שהגיע מהעיר תשבה אשר בגלעד. עיקר פעילותו הייתה בשומרון, בירת ממלכת ישראל. הוא נלחם בקנאות רבה בעבודה זרה, וקינא לה' כאל אחד ויחיד. אליהו מינה את אלישע כנביא שירש את מקומו ועלה בסערה השמימה על מרכבת אש. יש אומרים שהוא גם מבשר את בואו של המשיח.

אליהו עולה בסערה השמימה – ציור של שאגאל, הנראה ברקע של הבול ממונאקו ובגליונית מגרנדה.

אליהו הנביא – ציור של רפאל

ישעיהו – ציור של מיכאלאנג'לו
הנמצא בתקרת הקפלה הסיסטינית

שלושת הנביאים הבאים – ישעיהו, ירמיהו ויחזקאל – נחשבים ל"נביאים הקלאסיים", ונבואותיהם מובאות בשלושת הספרים הנושאים את שמם.

הנביא ישעיהו

את הרעיונות העיקריים בנבואת ישעיהו ניתן לסכם כך: אלוקים הוא שליט העולם, הוא השופט את הגויים ומכוון את מעשיהם. ישראל הם בניו של ה', אך כשהם חוטאים אין להם יתרון והם יענשו.

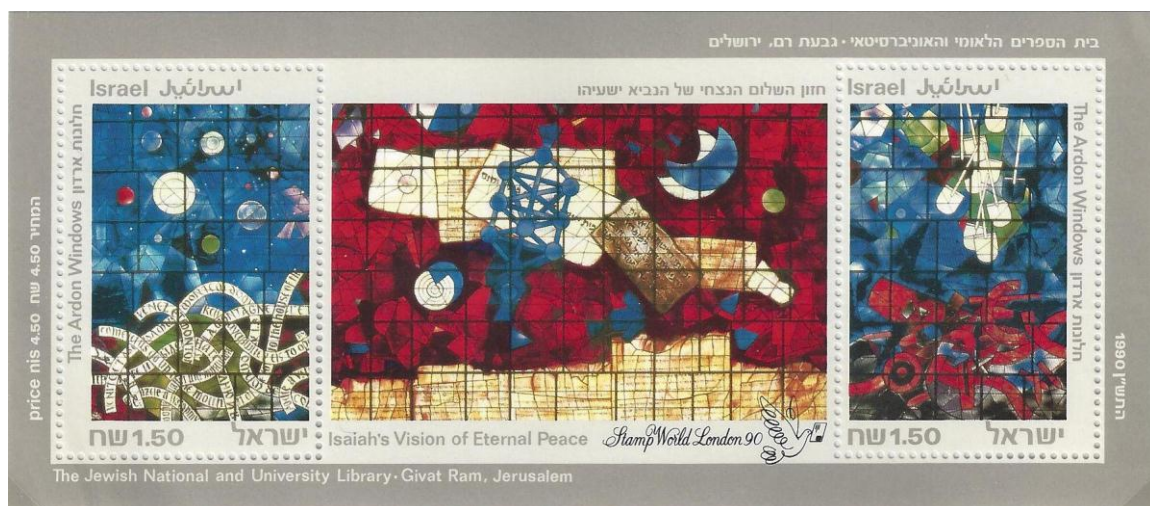
ישעיהו מוכיח את העם על עבודה זרה, עושק דלים, עיוות דין, הוללות ורדיפת התענוגות של העשירים. ישעיהו מותח ביקורת על המנהיגים, הלוקים בביטחון עצמי מופרז, המראה על אובדן אמונתם בה'. הם בטוחים בכוחם הצבאי ובבריתות שהם כרתו עם עמים זרים, במקום לשים מבטחם בעזרת ה'. זהו חטא הגאווה האנושית.

בין נבואותיו המפורסמות של ישעיהו נכלל גם חזון אחרית הימים. בין השאר מתאר החזון גם שלום כלל עולמי:

"וְכָתַתָּה חֶרְבוֹתָם לְאֵתִים, וְחַנִּיתוֹתֵיהֶם לְמַזְמְרוֹת--לֹא-יִשָּׂא גּוֹי אֶל-גּוֹי חֶרֶב, וְלֹא-יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה" (פרק ב' פסוק ד').

"וְגַר זֵאֵב עִם-כֶּבֶשׂ, וְנֹמֵר עִם-גֹּדִי יִרְבֹּץ; וְעֵגֶל וְכִפִּיר וּמְרִיא יִחְדּוּ, וְנֹעַר קֵטָן נִהְגָּ בָם" (פרק י"א פסוק ו').

פסוקים אלו הם בין המפורסמים ביותר בתנ"ך כולו, ומנהיגים רבים ממדינות שונות ברחבי העולם משלבים אותם בנאומיהם כיום, כמעט שלושת אלפים שנה לאחר שהם נאמרו לראשונה.

גליונית מזכרת ובה ויטראז' של מרדכי ארדון המציג את חזון אחרית הימים של ישעיהו

הנביא ירמיהו

הקדשתו של ירמיהו לנביא מפורטת בפרק א' בספר בפסוקים ב' – י"ב:

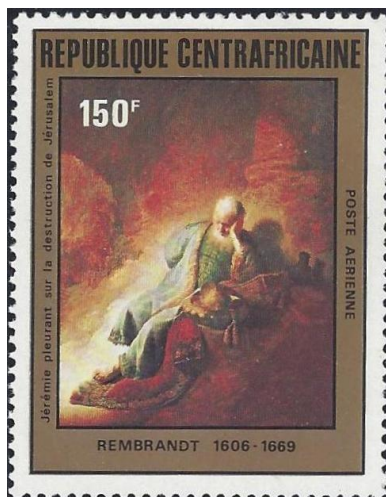
"וַיְהִי דְבַר-יְהוָה, אֵלַי לֵאמֹר" (פסוק ד')

"וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֶת-יָדוֹ, וַיַּגַּע עַל-פִּי; וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי, הִנֵּה נָתַתִּי דְבָרִי בְפִיךָ" (פסוק ט').

מכל הנביאים ירמיהו הוא זה שעורר שנהגה יותר מכל בשל נבואות הפורענות שלו. הוא נרדף על ידי בני משפחתו ועל ידי העם, ובכלל זה המלך, השרים והכהנים. בשלב מסוים הוא אף נאלץ להימלט על נפשו למצרים, אך שב משם ולא שינה את תוכנו של נבואותיו.

ירמיהו על פי מיכאלאנג'לו

ועל פי רמברנדט

ירמיהו ניבא גם נבואות נחמה ליהודה ולאפרים. חלק מנבואות אלו הן לפני חורבן ירושלים ובית המקדש הראשון בשנת 586 לפני הספירה, וחלק מהן הושמעו אחרי החורבן. בשני הבולים המובאים כאן נראית דמותו של ירמיהו כפי שצוירה על ידי **מיכאלאנג'לו** ועל ידי **רמברנדט**. שני האמנים מציירים את ירמיהו כדמות למודת סבל, הן בשל חטאי העם והן בשל החורבן שניחת על ירושלים. הקורא מוזמן להשוות בין שתי היצירות של מיכאלאנג'לו (דמותו של ירמיהו בעמוד זה ודמותו של ישעיהו בעמוד הקודם), ולראות עד כמה ירמיהו הוא אדם מיוסר.

הנביא יחזקאל

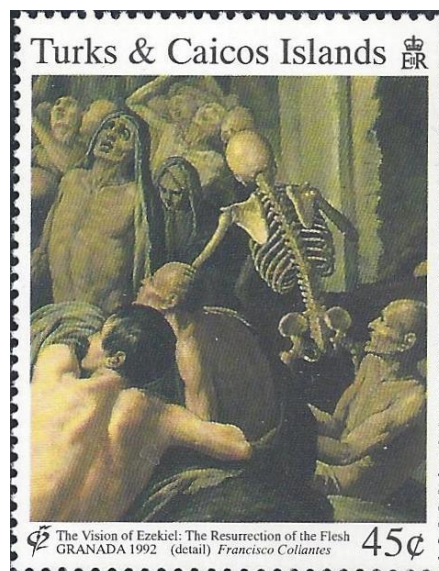
יחזקאל בן בוזי היה נביא שפעל בגלות בבל. הוא הוגלה לבבל עם כוהני ירושלים, ומכאן שהיה כהן ונביא גם יחד. יש הבדל בולט בתוכן נבואותיו לפני החורבן ואחריו: עד חורבן המקדש הוכיח יחזקאל את יהודי הגולה על חטאיהם, אשר גרמו לגלות ולשעבוד. יחזקאל הזהיר מפני חורבן מוחלט ושעבוד קשה עוד יותר אם לא יחזרו בתשובה. לאחר החורבן חדל יחזקאל מנבואות תוכחה ופורענות, ונבואותו הופכת להיות נבואת נחמה.

בנבואת יחזקאל מופיעים חזיונות ומראות רבים, כמו תמונת הקדשתו לנביא (כאן משמאל, בציור של רפאל). המפורסם

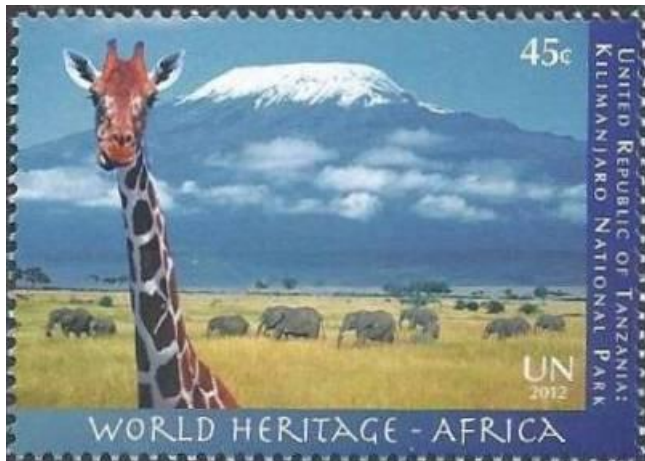
שבחזיונותיו הוא חזון העצמות היבשות המופיע בחלקו הראשון של פרק ל"ז. חזון זה הצית את דמיונם של אמנים רבים, ואנו מביאים כאן ציור של הספרדי קולאנטס מהמאה ה-17.

כמובן, יש בתנ"ך נביאים נוספים. נבואותיהם של שנים עשר מהם מרוכזות בספר תרי עשר, אך על כך במאמר אחר.

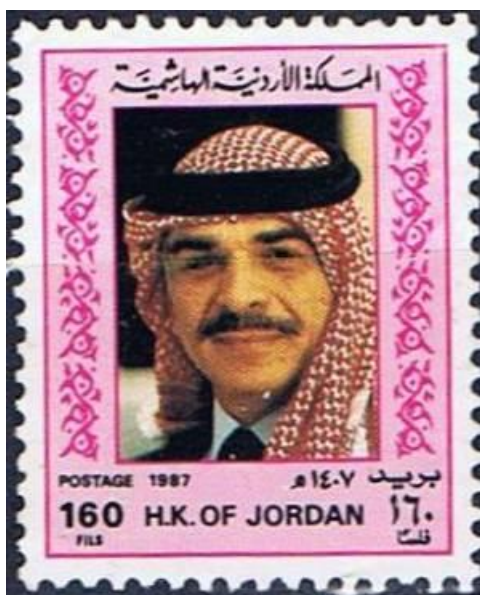
משה ביאלי אוסף בולים בנושא התנ"ך באמנות. כתובתו למשלוח תגובות:
mobilom@bezeqint.net

חידון מספר 78

איזו מדינה?

מי הגוף שהנפיק את הבול שלפניכם?

מי האיש?

מי האיש הנראה בבול?
בראש איזו מדינה עמד?
על איזה הסכם חתם באוקטובר 1994?

זהה את בעל החיים

איך נקרא העוף הנראה בבול?
באיזה אי חי?
מה עלה בגורלו?

את הפתרונות יש לשלוח למערכת nosonchik@gmail.com עד ל-15 בנובמבר. הפותרים מתבקשים לציין את גילם. בין הילדים ובני הנוער שיפתרו נכונה את החידות יוגרל פרס בולאי מתנת איל"ת – אגודה ישראלית לבולאות תימאטית. התשובות לחידות ושם הזוכה יפורסמו בגליון הבא.

פתרון חידון מספר 77

איזו מדינה?

הבול הונפק על ידי דהומיי, מדינה הנקראת היום בנין.

מי האיש?

האיש הנראה בבול הוא אלפרד היצ'קוק, מגדולי במאי הקולנוע של כל הזמנים. בין סרטיו הבולטים: הציפורים, פסיכו, ורטיגו, חלון אחורי והאיש שידע יותר מידי.

זהה את האגדה

הבול מראה את התאומים רמוס ורומולוס, אשר לפי האגדה ננטשו על גדת הנהר טיבר, וגודלו על ידי זאבה (בבול הם נראים יונקים ממנה). האגדה טוענת כי רומולוס הוא שהקים את העיר רומא.

בהגרלה שנערכה בין הפותרים נכונה עלה שמה של גילת לוי בת ה-15. גילת זוכה בפרס בולאי מתנת איל"ת – אגודה ישראלית לבולאות תימאטית.

מכתבים למערכת – לכל תגובה, הצעה או שאלה ניתן לפנות אלינו בכתובת
nosonchik@gmail.com